

O PIESĂ RARĂ DE ARTILERIE AFLATĂ ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI MARINEI ROMÂNE

Andrei VOCHIȚU*

Abstract:

This very rare piece of artillery kept in the Romanian Naval Museum's park belonged to one of the commercial ships from the service of Romanian Maritime Service used for supplying routes of the Allied front-line from the North Sea.

În 1891 Rusia a cumpărat licența de a produce tunuri Canet de 152 mm, 120 mm și 75 mm de la proiectantul francez cu același nume. Tunurile de 75 mm/L50 au fost produse în serie cu mici modificări, la uzinele de armament Obuchov și Perm, începând cu 1892. Deși inițial dispuneau de o performanță scăzută, bătaia maximă a fost sporită de la 6400 la 9150 m. Tipul standard de tun montat pe puntea unui vas avea o elevație de numai 25° dar ulterior a fost proiectat un nou afet care să-i permită tunului o oscilație în înălțime de până la 70°. Inițial tunul nu putea folosi decât proiectile perforante de 4,9 kg dar după 1905 a fost adaptat pentru a putea trage asupra țintelor și proiectile explozive, cu fragmentație și șrapnele¹. În 1914 a fost proiectat și montat un nou model de afet care permitea o elevație de până la 50°, ceea ce îi sporea capacitatea de armă anti-aeriană. Au fost construite 80 de afeturi din care 40 au fost trimise pe vasele din Marea Baltică și 19 pe cele din Marea Neagră². În 1916, afetul a suferit din nou îmbunătățiri, acum putând avea o elevație de peste 70°. În Marina Sovietică, în 1941, încă se mai aflau în serviciu 41 de tunuri de acest tip.

Acest tip de tun s-a aflat în dotarea navelor de linie a crucișătoarelor și a canonierelor rusești, precum și în dotarea crucișătoarelor clasa I „Aurora” și „Diana”. Până în 1921 Obuchov a construit 547 de tunuri de acest tip iar Perm 248³.

În Marina Română el s-a aflat la bordul navelor comerciale românești care efectuau transporturi de marfă pentru aliați prin Oceanul Atlantic și Marea Nordului între 1916 și 1918. De asemenea, știm că și nava de pasageri „Dacia” a fost înarmată cu 4 tunuri navale cu tragere lungă de 101 mm și 2 tunuri AA de 75 mm, instalații de tragere,

* Muzeograf, Muzeul Marinei Române, strada Traian nr. 53, Constanța, 900725.
e-mail: av0c@yahoo.com

¹ Hans Mehl, *Naval Guns. 500 Years of Ship and Coastal Artillery*, ed. Naval Institute Press, Maryland, 2001, p. 78.

² http://www.navweaps.com/Weapons/WNRussian_29-50_m1891.htm

³ Hans Mehl, *op.cit.* p. 78.

proiectoare și instalații pentru transportul și manevra hidroavioanelor⁴. Nava a intrat în Divizionul de crucișătoare sub pavilion rus din Marea Neagră.

Este compus din corp, afet și postament. Corpul este format din țevă și culată. Țeava are o cămașă exterioară și o furcă care este montată în umerii afetului. Cămașa exterioară pornește de la 164 cm de gura țevii și măsoară 210 cm. Furca măsoară 102 cm și se află între umerii afetului având o deschidere de 30 cm. Țeava are 18 ghinturi sens dreapta și 50 de calibre (3740 mm). În spate, culata este descompletată, închizătorul ușor, tip piston, lipsind. Afetul are legăturile elastice și mecanismele de direcție și înălțime. Umerii afetului se află la 125 cm distanță de sol. Postamentul este format dintr-o piesă metalică ce leagă ansamblul tunului de puntea navei prin 18 nituri. Între umerii afetului, dedesubtul țevii se observă un cilindru pentru amortizarea reculului, care este astupat de un capac alungit cu terminație hexagonală sub formă de șurub. În partea din stânga afetului se află o roată vopsită în negru pentru manevrarea în înălțime. Mișcarea este transmisă de la roată spre cămașa și corpul țevii printr-un mecanism de pârghii ce se unesc la 90°. O astfel de pârghie care conține o roată dințată pe mijlocul axului se află în dreapta roții de manevră între axul acesteia și corpul afetului. Roata pentru manevra în înălțime își are locul în dreapta afetului, dar la exemplarul aflat în colecția Muzeului Marinei Române, lipsește. În spatele acestei pârghii se găsește trăgaciul cu apărătoarea trăgaciului, format dintr-o tijă arcuită de 8 cm.

Tunul folosește muniție turnată.

Pe partea din față a culatei este inscripționat cu litere chirilice: „ЛЕРМОКИН ЗАВОДЪ 1914”.

Date tehnice:

Desemnat:	75mm/50 Md 1892	
Intrat în serviciu:	1892 (în dotarea Marinei Române din 1916)	
Greutatea țevii:	879 kg	
Lungimea țevii:	3 750 mm (50 calibre)	
Cadență:	12-15 lovituri/minut	
Greutatea unui proiectil:	exploziv md. 1907	9,6 Kg
	șrapnel	9,6 kg
Viteza inițială a proiectilului:	exploziv md. 1907	823 m/s
	șrapnel	738 m/s

⁴ Cam (r) Raymond Stănescu, dr. Ing. Cristian Crăciunoiu, *Dacia*, în „Modelism” nr.3/2003, p. 17.

Bătaia maximă
(la o elevație de 20°):

cu proiectil exploziv	
Md. 1907	7 869 m
Cu șrapnel (19,4°)	7 503 m

Ghinturi: 30

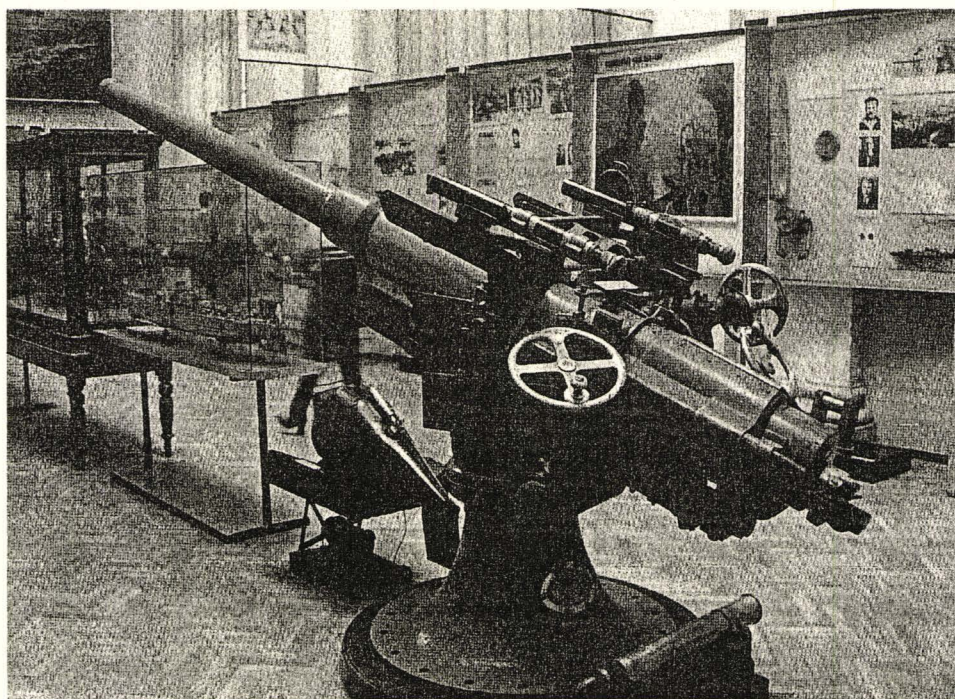
Volumul camerei
de ardere: 3 420 dm³

Penetrare: la 0°, 0 m, penetrează o armură de 120 mm
cu o viteză a proiectilului de 792,5 m/s

Elevație: până la 70°

Travers: 360°

Recul: 40 cm⁵.

Un model de tun Canet de 75 mm, aflat în expoziția de bază a Muzeului Marinei din Sankt Petersburg

⁵ http://www.navweaps.com/Weapons/WNRussian_29-50_m1891.htm

Modelul de tun Obuchov preluat după Canet, același calibru, Aflat în curtea Muzeului

Marinei Române. Piesa este într-o stare bună de conservare. S-a aflat în dotarea navelor comerciale românești ce aprovizionau frontul prin Marea Nordului în primul război mondial.